

שלטים לכיתה

מסכת מגילה

כיתה ז'

מגלה נקראת באחד עשר, בשנים עשר,
בשלשה עשר, בארבעה עשר, בחמשה עשר

(משנה מגילה א, א)

ארבעה פרקים • 33 משניות

פרקי מסכת מגילה

פרק	שם הפרק	משניות	נושאים מרכזיים
פרק א	מגילה נקראת	11	זמני קריאת המגילה, יום הכניסה, «אין בין... אלא...»
פרק ב	הקורא את המגילה למפרע	6	איך קוראים את המגילה, מי כשר לקרוא, «כל היום כשר»
פרק ג	בני העיר	6	קדושת בית הכנסת, ארבע פרשיות, קריאת התורה במועדים
פרק ד	הקורא עומד	10	כמה עולים לתורה, דברים שבקדושה, ההפטרה בנביא

לומדים פרק אחר פרק – ומסיימים את כל המסכת!

פרק א • משנה א

זמני קריאת המגילה

בְּרֵכִין הַמְּקַפִּין חוֹמָה מִיָּמֹת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון, קוֹרִין

בְּחֲמִשָּׁה עָשָׂר.

כְּפָרִים וְעִירוֹת גְּדוֹלוֹת, קוֹרִין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר

(מגילה א, א)

אָדָר	אָדָר	אָדָר	אָדָר	אָדָר
ט"ו	י"ד	י"ג	י"ב	י"א
כרכים מוקפי חומה	כפרים ועיירות גדולות	כפרים - כשמקדימים ליום הכניסה		

היום נקבע לפי סוג המקום - לא פחות ולא יותר.

פרק א • משניות א-ב

יום הכניסה

אָלֵא שְׁהַכְּפָרִים מִקְדִּימִין לְיוֹם הַכְּנִיסָה

(מגילה א, א)

בימי שני וחמישי באו בני הכפרים אל העיר, שבה ישב בית הדין וקראו בתורה. חכמים הקלו עליהם: מותר להם להקדים את קריאת המגילה ליום הכניסה שלפני פורים.

פרק א • משניות ד-ח

«אין בין... אלא...»

שני דברים שווים כמעט בכול – חוץ מדבר אחד!

בין מה למה?	ההבדל היחיד – בלשון המשנה	מקור
בין אדר הראשון לאדר השני	קריאת המגלה ומתנות לאביונים	(א, ד)
בין יום טוב לשבת	אכל נפש בלבד	(א, ה)
בין שבת ליום הכיפורים	שעה זדונו בידי אדם, וזה זדונו בכרת	(א, ה)
בין ספרים לתפילין ומזוזות	שהספרים נכתבין בכל לשון	(א, ח)

כך בנויות משניות «אין בין...»: משווים – ומוצאים את ההבדל.

פרק ב • משניות א-ב

קוראים בסדרה – ובכתב אשורית

הַקּוֹרֵא אֶת הַמַּגִּלָּה לְמַפְרֵעַ, לֹא יֵצֵא ...
עַד שֶׁתֵּהָא כְּתוּבָה אַשּׁוּרִית עַל הַסֵּפֶר וּבִדְיוֹ
(מגילה ב, א-ב)

קוראים את המגילה לפי הסדר, מתחילתה ועד סופה,
מתוך מגילה כתובה בכתב אשורית, על קלף ובדיו.

פרק ב • משנה ה

«כל היום כשר»

כָּל הַיּוֹם כָּשֵׁר לְקַרְיַת הַמִּגְלָה, וְלְקַרְיַת הַהֵלֶל,
וְלַתְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְלַנְּטִילַת לׁוּלָב

(מגילה ב, ה)

מצוות שזמנן ביום מקיימים מהנץ החמה ועד סוף היום.
ומי שקיים אותן כבר מעלות השחר – יצא.

פרק ג • משנה א

מעלות בקדושה

עולים בקדושה – מלמטה למעלה

תורה

ספר תורה – הקדוש מכולם

ספרים

ספרי נביאים וכתובים

מטפחות

הבדים שעוטפים בהם את הספרים

תיבה

הארון שבו מניחים את ספרי הקודש

בית הכנסת

המקום שבו הציבור מתפלל

רחובה של עיר

הרחבה שבה התאספו לתפילה בימי תענית

ספרים, לוקחים תורה.

אבל אם מכרו תורה, לא יקחו ספרים

(מגילה ג, א)

בכסף של דבר קדוש קונים רק דבר קדוש יותר: «מעלין בקודש
ואין מורידין» (ברטנורא)

פרק ג • משנה ג

כבוד בית הכנסת

וַאִין עוֹשִׂין אוֹתוֹ קִפְּנֵדְרִיא ...

קִדְשָׁתוֹ אַף כְּשֶׁהוּא שׁוֹמְמִין

(מגילה ג, ג)

בית הכנסת קדוש – אפילו אחרי שחרב. לא עוברים בו
כדי לקצר את הדרך, ומתנהגים בו בכבוד.

פרק ג • משנה ד

ארבע פרשיות

פרשת זכור

השבת השנייה

זוכרים מה שעשה לנו עמלק

פרשת שקלים

שבת ראש חודש אדר, או השבת שלפניה

זוכרים את מחצית השקל שנתנו לקרבנות הציבור

פרשת החודש

השבת הרביעית

«הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם» – ניסן, ראש החודשים

פרשת פרה

השבת השלישית

פרה אדומה – טהרה לקראת הפסח

בַּשְּׁנִיָּה, זָכוֹר. בַּשְּׁלִישִׁית, פָּרָה אֲדָמָה.

בַּרְבִּיעִית, הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם

(מגילה ג, ד)

פרק ד • משניות א-ב

כמה עולים לתורה?

מתי קוראים?	כמה עולים?	הפטרה בנביא?
שני, חמישי, ושבת במנחה	3	לא
ראשי חודשים וחול המועד	4	לא
יום טוב	5	כן
יום הכיפורים	6	כן
שבת	7	כן

ביום טוב, חמשה. ביום הכיפורים, ששה. בשבת,

שבעה

(מגילה ד, ב)

ככל שהיום קדוש יותר – עולים יותר לתורה.

פרק ד • משנה ג

דברים שבקדושה – בעשרה

וְאֵין קוֹרִין פְּתוּרָה, וְאֵין מַפְטִירִין פִּנְבִּיא ...

פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה

(מגילה ד, ג)

קריאת התורה, ההפטרה, ברכת כהנים ודברים נוספים
שבקדושה נאמרים רק בציבור של עשרה – במניין.

כלי ללימוד כל משנה

תרשים כאמד"ט

חמש שאלות שפותחות כל משנה

אות	שלב	שואלים את עצמנו	דוגמה: משנה ג, ג
ב	בותרת	מה הנושא של המשנה?	בית כנסת שחורב
א	אומר	מי אומר את הדברים?	רבי יהודה
מ	מקרה	מה המצב שהמשנה מתארת?	בית הכנסת חרב ועומד שומם
ד	דיו	מה ההלכה במקרה הזה?	ואין עושין אותו קפנדריא
ט	טעם	למה? מה הנימוק?	קדשתו אף כשהו שוממין

לא בכל משנה יש אומר או טעם – ואז כותבים: «לא מופיע במשנה».

סיימנו את המסכת!

הִדְרוּ עֲלֶהּ מִסְכַּת מְגִלָּה

הִדְרוּ עֲלֶהּ מִסְכַּת מְגִלָּה וְהִדְרוּ עָלֶיהָ,

יִדְעֶתֶם עֲלֶהּ מִסְכַּת מְגִלָּה וְיִדְעֶתֶם עָלֶיהָ

(מנוסח הסיום)

«הדרן» – נחזור אלייך, מסכת מגילה.

מה שלמדנו נשאר איתנו – ונשוב ללמוד שוב!